

Onze nationale veiligheid is belangrijker dan een beetje minder privacy voor asielzoekers

Posted on 23 juni 2026 by Bart Collard

Tot voor kort werden telefoons en laptops van asielzoekers onderzocht door de DISA, de Dienst Identificatie en Screening Asielzoekers. Deze dienst werkte onder leiding van de minister van Asiel en Migratie (nu Bart van den Brink, CDA). Sinds deze maand is de DISA opgeheven en zijn bepaalde taken overgenomen door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Dat bleef niet zonder gevolgen.

De gegevensdragers van asielzoekers werden uitgelezen om asielzoekers te kunnen identificeren en om ‘mogelijke signalen’ te ontvangen omtrent ‘risico’s voor nationale veiligheid’, zoals ook de Inspectie JenV zegt. Maar dat bevalt diezelfde inspectie niet. Eind mei stelde die Inspectie namelijk dat dit ‘uitlezen’ ‘zonder wettelijke basis’ gebeurt. Sindsdien zou met het uitlezen zijn gestopt.

Extra motivatie voor komst naar Nederland

In andere EU-landen worden ook telefoons van asielzoekers uitgelezen, aldus Diederik Boomsma (JA21). Hij stelt in een motie terecht dat asielzoekers een extra belang hebben om naar Nederland te komen als ons land stopt met het uitlezen van hun telefoons en laptops, 'zeker als ze iets te verbergen hebben'. Boomsma's betoog snijdt hout, want uiteraard meld je je als criminele of extremistische asielzoeker dan in een land met weinig strenge toegangseisen.

Marina Vondeling (PVV) diende een soortgelijke motie in. Minister Van den Brink ontraadt echter de beide moties omdat hij geen mogelijkheid ziet om het uitlezen van de gegevensdragers voort te zetten 'zonder wettelijk kader'. Van den Brink legt uit dat al eerder bekend was dat een wettelijk kader ontbrak, waarna is geprobeerd is om een 'work around' – een 'geitenpaadje' – te creëren, maar ook dat is afgeschoten door de Inspectie JenV, aldus de minister. Vondeling reageerde dat de privacy van asielzoekers niet boven de nationale veiligheid mag gaan. Vondeling stelt dat dit al dan niet vrijwillig mogelijk zou moeten zijn. Van den Brink spreekt echter de Inspectie JenV na.

Morele beginselen of redenen

Boomsma besteedt ook aandacht aan het ontbreken van 'morele beginselen of redenen' om te stoppen met het uitlezen van gegevensdragers. Met dat laatste doelt hij vermoedelijk op het ongeoorloofd maken van onderscheid tussen asielzoekers en Nederlanders. In reactie stelt minister Van den Brink dat hij het voor wat betreft dit morele punt geheel met Boomsma eens is.

Onnodig te zeggen, dat nationale veiligheid zwaarder dient te wegen. Dat is niet 'nationalistisch' en al zeker niet discriminerend. De overheid heeft het veilig houden van mensen op haar grondgebied als eerste taak, zelfs als plicht. Het uitlezen van telefoons, laptops of tablets ter identificatie van de asielzoeker en ter verkrijging van signalen van problematisch gedrag draagt daaraan bij.

Toch lijkt de inspectie blijkens haar duiding wel degelijk morele bezwaren te hebben tegen de voortzetting van de praktijken. Gelet op het ontbreken van een wettelijk kader vroeg de DISA asielzoekers de afgelopen tijd toestemming voor onderzoeken in hun telefoons. Dat compenseerde volgens de inspectie niet het ontbreken van

een wettelijke kader. ‘Vragen om toestemming is in dit soort gevallen doorgaans niet passend in de verhouding tussen burger en de overheid en daarom problematisch. Een asielzoeker is afhankelijk van de overheid. De telefoon niet afgeven, kan in zijn beleving mogelijk zijn asielprocedure schaden.’ Voor de inspectie is de bescherming van de asielzoeker belangrijk. Dat is enigszins begrijpelijk, maar hoe ver reikt die bescherming en tegen welke kosten?

Het gaat hier niet om discriminatie, om een ongeoorloofd verschil tussen Nederlanders en asielzoekers in het nadeel van asielzoekers – omdat hun situatie geheel anders is. Als destijds de DISA zijnde, en nu IND, zou je wellicht tegen nieuwe asielzoekers moeten zeggen: ‘meneer of mevrouw, wij weten niet wie u bent en kennen u dus niet. Om een kans te maken om hier in Nederland opgevangen te worden dienen wij in het kader van de algemene veiligheid enkele maatregelen te treffen die u misschien als privacy-schendend zult ervaren. U mag dat uiteraard weigeren, maar dan bent u hier niet welkom.’

Wie de rechten van de asielzoeker echter hoger in aanzien plaatst dan die van de bevolking lijkt eerder een bureaucratische jurist of woke-activist te zijn. Het inperken van veiligheidsrisico’s rondom asielzoekers is essentieel, al helemaal voor landen met een hoge asielinstroom. Nationale veiligheid dient te prevaleren boven het voorkomen van beperkte privacyschendingen van asielzoekers.

Wynia’s Week is uniek: ***kwaliteitsjournalistiek, vrij toegankelijk voor iedereen*** *en mogelijk gemaakt door de betalende lezers, kijkers en luisteraars. Doe u al mee?* ***Hartelijk dank!***